

Rzeczpospolita

dodatek - Życie Warszawy

Warszawa
24-09-2008
DZ. / Nr 224

Planety dźwięków Stockhausena

WARSZAWSKA JESIEŃ
Wczorajszy koncert na
festiwalu był jak dyskusja
o wyższości komputerów
nad instrumentami. Lub
- jeśli kto woli - odwrotnie

Karlheinz Stockhausen miał być gościem Warszawskiej Jesieni i tu obchodzić 80. urodziny. Zmarł w grudniu 2007 r. Niemiecki kompozytor przez kilkadziesiąt lat wymyślił i współtworzył większość kierunków współczesnej muzyki, które potem teoretycy obdarzyli rozmaitymi naukowymi terminami.

Wczorajszy wieczór na Torwarze rozpoczęła kompozycja, którą Stockhausen ukończył w 2007 r. - „Cosmic Pulses”. 24 zapisane komputerowo pętle melodyczne nakładają się w niej na siebie. - To jak 24 planety krążące w kosmosie - powiedział Stockhausen i sam był ciekawy, co wyjdzie z tego eksperymentu.

Słuchacz czuje się, jakby został wrzucony w niezwykłą przestrzeń dźwiękową. Płynące z głośników poszczególne strzępy melodyczne krążą wokół głowy jak statki kosmiczne, atakują, by po chwili

zniknąć we wszechświecie. Jest to jednak nieprzyjemny świat, po kilkunastu minutach czujemy się przytłoczeni dźwiękowym szumem, który nie różni się od tego, z którym stykamy się na co dzień.

Ale na szczęście Stockhausen lubił też operę, prawie 30 lat zajęło mu stworzenie cyklu „Licht” - siedmiu dzieł, z których każde poświęcone jest jednemu dniu tygodnia. Instrumentalny II akt „Czwartku” usłyszeliśmy wczoraj.

Stockhausen uważał, że orkiestra to przeżytek, ale pisał dla niej. Muzykom kazał jednak wstawać od pulpitych, chodzić po estradzie. Ekspozował poszczególne instrumenty, gdyż świetnie znał ich wszystkie tajniki brzmieniowe. Dlatego jego muzyka orkiestrowa jest oryginalna i pełna niuansów.

Nie bójmy się zatem, że komputery zabiją naturalne brzmienia. Uwierzmy w moc tradycyjnych instrumentów. Sądząc po reakcji wczorajszej publiczności, ona także woli je od kosmicznych wypraw dźwiękowych.

Kolejne spotkanie z muzyką Stockhausena w piątek o godz. 19.30. Tym razem w Koneserze. - *Jacek Marczyński*